



Das Glas im Kopf... (Knapik & Fabre) Foto Carl De Keyzer

entendue-muziek, "geen vermoeiende klanken, niet vermoeiend om naar te luisteren", zonder "tegenstrijdigheden en schockeringen" (Krysztof Dobra : *De muziek van de hoop*, programma-brochure). De recensenten leggen daarbij voortdurend de nadruk op de vakkundigheid van de componist, maar die kan onmogelijk een excuus zijn voor het gebrek aan persoonlijkheid van zijn werk. Knapiks muziek beklijft niet en verwordt tot wat de componist naar eigen zeggen had willen vermijden : een sound-track bij Fabres indringende beelden. Deze muziek citeert de traditie, zonder er kanttekeningen bij te maken. Als dusdanig fungeert ze als metafoor van de door-deweekse operapraktijk.

Helena Troubleyn, het hoofdpersonage, dat leeft "in de vele werelden van haar verbeelding en dromen en in staat is de toekomst te zien" (*Synopsis*, programmabrochure) vertoont overigens ook alle karakteristieken van de gedroomde operabeelden. Van oudsher

geven componisten immers blijk van een meer dan gewone voorkeur voor dit soort paranormale vrouwen. Extreme, excentrieke of zelfs hysterische karakters zijn in de operaliteratuur schering en inslag; voor de modale mens is er geen plaats in de kunstmatigheid van dit genre waarin de zang als drager en verwekker van een vaak overspannen emotionaliteit fungeert. Helena Troubleyn valt hier zeker niet uit de toon.

... noch Wissens Sorge tragen...

In vele opzichten is *Das Glas im Kopf* een opera zoals te verwachten en te voorzien was. En toch plaatst hij de toeschouwer voor vele raadsels. Dat heeft zonder twijfel te maken met de mooie en vaak poëtische beelden die het publiek overspoelen, maar niet in een vertrouwd referentiekader zijn ge-

plaatst. Zo is er geen fabel die het mogelijk maakt de vele symbolen nauwkeurig te determineren.³ Men ontkomt niet aan de indruk, dat de raadselachtigheid, de meerduidigheid van het getoonde een integraal bestanddeel is van het werk : het on(be)grijpbare als essentiële stijlfiguur. "De ontvanger is verantwoordelijk voor de interpretatie en niet de auteur", zegt Knapik, en Fabre heeft het erover dat hij "zich niet graag verliest in het geanalyseer over metaforen" (*Maandblad Vlaamse Opera*, maart '90, blz. 7). De auteurs laten niet in hun kaarten kijken, hun werk onttrekt zich aan de wil van de toeschouwer tot reflectie en het verwerven van inzicht. De lengte, het repetitief karakter en het trage, plechtstatige ritme verlenen de opera een nadrukkelijkheid die een rationele verklaring uitsluit : je wordt meegevoerd of geïrriteerd.

Dit werk eist onderwerping en overgave. In dit opzicht stemt de vormge-